

Cuprins

<i>Strategii de promovare a Tradiției patristice în epoca modernă: cazul Greciei secolului XVIII</i> (diacon. Ioan I. Ică jr)	5
Prefață	21
Introducere	23

I

LINII PENTRU O BIOGRAFIE SPIRITUALĂ

1. MEDIUL ISTORIC	31
Biserica Ortodoxă sub turci	32
Instrucția	34
Formarea spirituală a poporului și influențele occidentale	35
Cotitura secolului XVIII	39
2. ANII DE FORMARE	43
De la Naxos la Smyrna	44
Disputa colivarilor	49
Mișcarea colivarilor: tradiție și înnoire	53
Macarie al Corintului	56
3. NICODIM LA ATHOS	59
Primele lucrări literare ale lui Nicodim	61
Întâlnirea proiectată cu Paisie Velicikovski	63
Nicodim eremit	65
Nicodim la Skyropoulla	68
Alte inițiative literare	71
Încercări și necazuri	74
Nicodim ascet și scriitor	77
Ultimii ani de viață	82

4. PERSONALITATEA DUHOVNICEASCĂ A LUI NICODIM	84
5. RAPORTURILE CU OCCIDENTUL LATIN	95
A. Influența Occidentului latin	95
Traducerile lui Nicodim	95
Motivele traducerilor	102
Semnificația și soarta traducerilor	104
Evaluare	111
B. Raporturile cu lumea modernă	114

II

NICODIM — DASCĂL AL VIETII DUHOVNICEȘTI

6. ELEMENTE DE ANTROPOLOGIE TEOLOGICĂ	127
Consecințe în plan antropologic	134
Consecințe în plan teologic	136
7. CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU	140
A. Psihologia duhovnicească a cunoașterii	140
1. Procesul cognitiv: sensibil-inteligibil	141
2. Elementele constitutive:	143
a. Trup și suflet	143
b. Simțurile trupești	145
c. Intelectul și simțurile sufletului	146
d. Sufletul ca substanță intelectuală	150
B. Natura cunoașterii lui Dumnezeu	153
Condiția cognitivă a omului după căderea în păcat	155
Structura cunoașterii „raționale”	159
8. METODA CUNOAȘTERII LUI DUMNEZEU	166
Puterea crucii: ușa nesticăciunii	167
Calea curățirii	170
a. Curățirea intelectului de simțuri și imaginație	170
b. Lucrările naturale ale minții	174
1. Practica poruncilor	175
2. Dobândirea virtuții	176
3. Sfintele Scripturi	178
4. Rațiunile creaturilor	178
5. Rațiunile economiei Întrupării	180
6. Contemplarea atributelor divine	182
c. Întoarcerea intelectului în inimă	184

9. CALEA ASCEZEI	190
„Ponos”-ul inimii	195
Cele patru lucrări pentru a fixa „ponos”-ul în inimă	200
Valoarea pocăinței	203
10. RUGĂCIUNEA ȘI SFINTELE TAINE	208
Cele două tipuri de rugăciune	209
Rugăciunea inimii	212
Roadele rugăciunii inimii	218
Numele lui Iisus	224
Împărtășirea euharistică	226
Concluzie	233
Postfață	235
Bibliografie	239
Note	276

Anexe

Problema traducerilor lui Nicodim Aghioritul	311
Sfântul Nicodim Athioritul, dascăl al vieții duhovnicești și far al Bisericii	327

Texte

Viața Sfântului Nicodim de Eftimie ieromonahul	339
Prologuri la:	
— <i>Filocalia</i> greacă	352
— <i>Evergetinos</i>	360
— <i>Carte foarte folositoare de suflet despre neconținuta</i> <i>Împărtășanie</i>	366
— scrierile Sfântului Simeon Noul Teolog	370
— ediția operelor Sfântului Grigorie Palama	377
— <i>Războiul nevăzut</i>	389
— <i>Exercițiile duhovnicești</i>	393
— <i>Noul Martirologiu</i>	399
— <i>Manualul sfătuitoare</i>	421
O apologie a monahismului (Epistola către Toma)	427

Apologia despre Maica Domnului	444
Cuviosul Nicodim Aghioritul și românii	455
Sfântul Nicodim Aghioritul apărat de Sfânta Comunitate a Muntelui Athos (1807)	458
Act de canonizare (1955)	460
O polemică recentă (1992/1993)	462
— Christos Yannaras, Paradoxul lui Nicodim Aghioritul . .	462
— Declarația Athosului vs. Ch. Yannaras	467